

In april 2026 dirigeert Nathan Groot Nibbelink, student koordirectie aan het Haags conservatorium, een projectkoor van het Haags Toonkunstkoor – een belangrijk onderdeel van zijn studie én het begin van een samenwerking tussen het HTK en het Koninklijk Conservatorium. Hij vertelt ons in een studiecabine van het conservatorium over zijn ontwikkeling, zijn inspiratiebronnen en zijn enthousiasme voor zijn eerste 'echte' Bach-project.

Eindelijk eens een keer Bach!

door Barbara Lubbers en Ger van der Werf

Met zijn frisse energie, open blik en serieuze vakliefde staat Nathan Groot Nibbelink aan het begin van zijn professionele carrière. Hij popelt om voor het eerst Bach te mogen dirigeren en is zich zeer bewust van de psychologische eisen die tegenwoordig aan een dirigent worden gesteld.

Wanneer wist je: dirigeren, dát is het?

“Dat beslissende moment weet ik nog heel precies, en dat is inmiddels een beetje mijn vaste anekdote,” begint Nathan. “Ik heb veertien jaar in het Haags Matrozenkoor gezongen, vanaf dat ik ‘zo hoog’ was: hij wijst met z’n hand. Met dat koor hebben we fantastische projecten gedaan: opera’s in de Schouwburg, de *Matthäus-Passion*, en elk jaar een koorreis in de herfstvakantie – Noorwegen, Ierland, zo zijn we door heel Europa gereisd.”

“In de herfstvakantie van 2018, ik was veertien, zaten we bij Salzburg, midden in de bergen, een prachtige en erg inspirerende omgeving. Op een vrije middag zei onze dirigent, Wouter Verhage, ineens: ‘Weet je wat, ik geef een masterclassje directie.’ Hij legde uit: hier is de één, daar is de twee, zo adem je mee, kijk naar de alten bij de inzet... Ik dacht: oh, dat wil ik ook. Toen riep hij het hele koor erbij, liet het *Halleluja* uit Händels *Messiah* zingen, en ik mocht dirigeren. De klank die dan op je afkomt, terwijl jij eigenlijk alleen de maat slaat... je beweegt, en een heel koor reageert direct en stuurt die klank weer terug. Dat was zó indrukwekkend dat ik bijna achteroverviel. Vanaf dát moment wist ik: dit wil ik.”

Opleiding en een ‘normale jeugd’

“Het Matrozenkoor was wel mijn muzikale basis, maar verder was ik vooral druk met mijn VWO – gewoon hard leren voor mijn natuurkunde-examen,” zegt Nathan nuchter. Hij nam twee tussenjaren om zich te oriënteren: “Wat wil ik, waar wil ik studeren, hoe bereid ik me voor op de auditie voor koordirectie in Den Haag? Dat was het moment waarop het echt serieus werd.”

Hier op het conservatorium heb je mensen die vanaf hun elfde al enorme koren dirigeren. Ik had in dat opzicht juist een heel normale jeugd. En na mijn veertiende heb ik eigenlijk weinig gedirigeerd tot in die tussenjaren.”

Zanger tussen de dirigenten

Zingen bleef in al die jaren zijn constante. “De laatste jaren zing ik – als tenor – vooral in projectkoren: hier een project, daar een project, overal een beetje van meesnoepen. Dat is niet alleen leuk, het is ook leerzaam: “Je ziet al die dirigenten van dichtbij. Hoe ze repeteren, wat werkt, wat minder. Wat me opviel: bij Peter Dijkstra gaat alles superefficiënt, snel, professioneel, op een ontzettend hoog niveau – alsof er een stopwatch naast de partituur ligt. En dan is daar ineens Ed Spanjaard, die half achterover in zijn stoel zit te vertellen over zijn orkestervaringen; minder dan de helft van de tijd wordt er gezongen, de rest is hij aan het woord en hangt iedereen aan zijn lippen.”

Voor een koordirigent is kennis van zangtechniek onmisbaar, zeker met amateurkoren. “Je bent eigenlijk ook een soort zangdocent; je bent steeds aan het zoeken: wat zeg ik nu, wat probeer ik, wat werkt wel en wat niet?”

Of hij meer van klank of ritme is? Nathan glimlacht. “Leuke vraag, maar voor mij – en ik denk voor veel zangers – wint de klank het uiteindelijk vaak. Zangers vergeten soms bijna het ritme als ze in de klank opgaan, terwijl dat natuurlijk niet de bedoeling is; we moeten ook in de maat blijven. Klassieke muziek onderscheidt zich van veel volks- en lichte muziek doordat de muzikanten extreem klankgericht zijn, minder dansend op ritmes en meer bezig met plaatsing, klankkleur en adem. Tegelijkertijd brengt elk stuk zijn eigen ritmische wereld en retoriek mee, zeker bij iemand als Bach; daar kun je tekst, retoriek en ritmiek bijna niet los van elkaar zien. Als je daar alleen maar op mooie klank stuurt, mis je de helft van het verhaal.”

Hij ziet een duidelijke verandering in de dirigentencultuur. “Er waren eerder nog wel ‘beulen’ die met een soort angstcultuur werkten, maar de jonge generatie pikt dat gewoon niet meer: ‘Als iemand alleen maar boos doet, doen we niet mee’ zeggen ze dan. Je moet als dirigent nu veel meer samenwerken en psychologisch slim zijn.”

Blij kijken lost geen intonatieproblemen op

Wie hem spreekt, merkt het meteen: Nathan is serieus met zijn vak bezig, maar ook onmiskenbaar jong – in de beste zin van het woord. Hij praat met aanstekelijk plezier over reizen, dirigenten, repertoire en repetitietechniek, maar net zo makkelijk over de voorbereiding op een auditie of een pittige toets op school.

“Mensen omschrijven mij tot nu toe als heel positief, sterk gericht op samenwerking met de zangers. Mijn inspiratie ontleen ik aan de muziek en de emotie van de muziek, niet aan het voor de groep staan als leider. Als feedback krijg ik soms dat ik té vrolijk kijk en duidelijker moet zeggen wanneer iets echt beter moet; daaraan werk ik nu bewust. Het blijkt dat alleen blij kijken geen intonatieproblemen oplost.”

“Alleen blij kijken lost geen intonatieprobleem op.”

Het stageproject: een frisse wind en eindelijk eens een keer Bach

Voor Nathan is dit project met het HTK precies het soort leerervaring dat hij zoekt. “Voor onze opleiding is praktijk het allerbelangrijkst. Hoe je stáát, wat je zegt, hoe je omgaat met een koor dat je nog nooit hebt gehoord... dat leer je alleen door het te doen. Een nieuw ensemble, nieuw repertoire, weinig tijd – dat vind ik leuk. We kennen de klank en elkaar nog niet, en dan samen ontdekken wie we zijn. Alsof er ineens een frisse wind door je werk waait.” Op de vraag waarop Nathan zich het meest verheugt in dit programma – brede glimlach-: “Ik kan eindelijk eens een keer Bach dirigeren. Mijn hele leven heb ik Bach gezongen, maar nooit een volledig motet gedirigeerd. Nu mag ik *Jesu, meine Freude* doen. Dat vind ik echt geweldig.”

Bach als basis, de wereld ertussenin

Het motet vormt de rode draad van zijn programma. “Bach gebruikte teksten uit Romeinen 8 tussen de koralen. Die heb ik eruit gehaald en vervangen door andere stukken met bijpassende teksten uit verschillende landen en stijlen. De boodschap van *Jesu, meine Freude* is van alle tijden, niet alleen Duits en achttiende-eeuws.”

Wat hij hoopt dat het publiek straks merkt? “Dat we in vier repetities van de noten naar de muziek zijn gegaan. Dat het publiek voelt dat we samen iets hebben opgebouwd.”

Droomwerken voor later

Zijn top drie werken die hij ooit wil dirigeren komt moeiteloos:

1. **Matthäus-Passion – J.S. Bach**
“Blijft monumentaal.”
2. **Figure humaine – Francis Poulenc**
“Ingewikkeld, ondergewaardeerd, zó mooi.”
3. **Path of Miracles – Joby Talbot**
“Je loopt gewoon mee over de pelgrimsroute naar Santiago.”

Stofzuiger

Over tien jaar hoopt hij vooral dat hij gegroeid is. “Ik hoop vooral dat ik dan iemand ben die jarenlang gegrond met zijn vak bezig is geweest en laat zien dat hij een bizarre ontwikkeling heeft doorgemaakt.” Mocht het ondenkbare gebeuren en het toch niet alleen dirigeren worden, dan liggen er genoeg andere interesses klaar. “Ik kom uit een technisch gezin – beide ouders komen van de TU Delft – en ben van nature vrij technisch aangelegd. Tegelijk vind ik studies als psychologie, filosofie en theologie ook ongelooflijk boeiend; geef me een paar levens en ik zou ze allemaal wel willen doen.”

Naast de muziek leest hij veel (vaak toch weer over muziek), loopt hard en fotografeert. “En heel gek misschien: één van mijn echte ‘hobby’s’ buiten de muziek is het huishouden doen; na een dag achter de piano vind ik het heerlijk om twee uur de was te doen en te stofzuigen. Dan is niet alleen het huis, maar ook mijn hoofd weer opgeruimd. Mijn vriendin is me daar heel dankbaar voor – en mijn stofzuiger inmiddels ook.”

